

قا نگدان. . ئمج د شا كلى

پش جھشتنى كوردستان و گيرسان و م ل سو د، نزىك ى 6 سا ل كارگ ى ئامارى س ر ب و زار تى ن خ ش دانانى عىراق، ل ك ر كووك، سل مانى و ه ول ل ر كارم كرد. ئ ژان ى كار، مان ندى هاوكارانم، ژيانم ل ت ك ژمار دا ب س ر د برد، ئىدى ل ژمار ى و و ب رى ز وى كشتوكا ى، ژمار ى كارگ ر، ت نى چىم ن ت، ژمار ى ئاسنگ ر، ن ف رى سىن ما، ژمار ى پ ز، ك ر، چ ل، كىل ى ش ك ر و ئارد و لى ترى ئ شىرىنى م نى، ن ف رى چاىخان و ح مام و ه ت ل تا د گات ژمار ى د يان شتى دىك. ب ي تا ه نووك ش ئامار س رنجم ا د ك ش ت و ئامار ب گ ر ن گ د زانم ب ن خ ش دانان ب داهاتوو و خو ندى زانستگ و پ شهات و پ شىنىكردن. و ك چ ن ل ك ل پ و و ر و ئ د بىياتى ماركسىزمدى ه مىش ج خ ت ل و ك ر ا و ت و، ك "هىچ بزا ف كى ش گ ا ن ب تى رى كى ش گ ا ن ن ا ب ت"، خو ندى زانستگ و كار و ژيانىش، ئ و و يان ف ر كردم، ك "هىچ گ ش س ندى و بووژان و و فراوو ت ن ك ب ن خ ش دانان ا ب ت و هىچ ن خ ش دانان كىش ب ئامار ا ب ت".

ل ما پ رى ت ى ووداودا، ل 14 س پ ت م ب رى 2021، نووسىن ك م ب ناوونىشانى" ل ك ى 81 ه زار ت كسى ت نىا 22 ه زارىان ل ز گ يان ل دراو"1، نووسىنى ه من بابان حىم، ب رچاوك و ت. ژمار كانى ن و باب ت ك س رنجىان ا ك شام و هانىاندام و دووى ه ندى س ر داوى پ و ن ددار ب و باس ب گ م. ب گو رى ب و ب رى گشتى گواستند و ل و زار تى گواستند و و گ ياندى ه ر مى كوردستان، ل ه ر مى كوردستان (ئوستان كانى دهك، ه ول ل ر و سل مانى، دىار ه ب ج و گ ر مىان و ا نى و س ران و س يان ل گ ا د ا ن، ك و ك كارگ ى س ر ب خ د ن ژماردن) دا و ل ئ ستادا (سا ى 2021)، 81000 (ه شتاو ي ك ه زار) تاكسى ه ن، ك ب م ش و ي د ا ب ش د ب ن: ه ول ل ر: 36 ه زار، سل مانى 27 ه زار و دهك: 18 ه زار.

ب پ ى ئامار كانى ب و ب ر ا ي تى گشتى ها تووچ ى ه ر مى كوردستان، ك هى سا ى 2021 و ل مانگى ئ پرىلدا ل وودا و ب ا و ك ر ا و ت و، ك ى گشتى ژمار ى ئ ت م بىل ل ه ر مى كوردستان: ي ك مىل ي ن و 896 ه زار و 593 ئ ت م بىلن. ي ك مىل ي ن 91 ه زار 466 ئ ت م بىل يان ت ا ي ب ت ن، ك 58% ى ك ى ژمار ى ئ ت م بىلى ه ر م پ ك د ه ن ن. ل ن و ت و ا وى ئ و ژمار ي د ا، ب ت ا ي ب ت و ن ا ت ا ي ب ت و، 19 ه زار ئ ت م بىلى ب س ر ر تا و ئ ت م بىل كانى

وټزارټی پشم‌رگ، ټمارنټکراون2. بگوټری ئامارټکی دټټی ئاماری هټرمی کوردستان، ک ټ 6 دټسمبر 2020 دا بټاو کراوټټو، ژمارټی دانیشتووانی هټرم شش میلین و سټدوټفتاوټک هټزار و هټشتاوسی(6,171,083) کټسن3. هټرم دټټی ئامارټی وټزارټی پلاندانی هټرمی کوردستان ټ ټژی 27 جټنیوټری 2018 دا، واتټ: دوو سا ټ پش ټ و ئامارټی سا ټ 2020، مټزټندی دانیشتووانی هټرمی کوردستان ټ و سا ټ دا (2018) بټ حټفت میلین و دوو سټدوټشتاوسټ هټزار و حټفت سټدوټنجا (7,283,750) کټس دټکات7، کټ پتر ټ میلینټکی زیاتر ټ سا ټ 2020 (سا ټ 2018 زیاتر ټ سا ټ 2020) وټک بټټی قټان کټوتبټټ نټو خټټکی ټ و هټرمټو و ټ ماوټی دوو سا ټ دا یټک میلیټنیا ټ نټما بن! بټ خوټندنټو یټکی ټ و ټوشټی کوردستان و گټیشتن بټ ټنجامټک و بټرچاوټوونیټک، بټراوردټکی ژمارټی تاکسی و ژمارټی دانیشتووانی هټرمی کوردستان و ټټژی تاکسی بټ هټر یټک هټزار کټس، بټ هټمان ټ و ژمارانټ ټ نټ وټټاتی ټوروپا و ټم خشتټیټی خوارټو دا دټکټین، کټ ټ سا ټ 2018 دا بټاو کراونټو5 :

وټات	ژمارټی دانیشتووانی (میلین)	ژمارټی تاکسی	ټټژی تاکسی بټ هټر یټک هټزار کټس
سوټد	1,10	800 17	1.7
دانمارک	5.7	4200	0.7
نټروټژ	5.3	8800	1.6
فینلاند	5.5	9500	1.7
بلژیک	11.3	4000	0.4
هټټاند	17	9000	0.5
ټټمانیا	83	500 53	0.6
فرانسا	67	000 60	0.9
بریتانیا	66	900 75	1.4

بگوټری کارگټی و نټوټندی ئاماری سوټد (SCB)، ژمارټی ټټستی دانیشتووانی سوټد (جوونی 2021)، دټ میلین و چوارسټدوشانزدټ هټزار و پټنجسټدوټشتاوپټنج(10416585) کټسن6. ژمارټی تاکسی، کټ بټ گوټری ټ و خشتټ و سټرچاوټیټی سټرټو ټ سا ټ 2018 دا، ټ کاتټکدا دانیشتووانی سوټد 10.1 میلین کټس بوونټ، 17800 تاکسی

بوو، ل سا 2021 دا ک ژمار ی دانیشتووانی سو د بوو ت نزیکی د میلی ن و نیو کس، ژمار ی تاکسی بوو ت 18000 تاکسی، وات: ت ن 200 تاکسی زیادی کردوو. ت واوی ئ و ئامار و ژماران پمان د ن:

1. ت نیا ل ئوستانی ده کدا، هندی ت واوی و تاتی سو د تاکسی ه ن.

2. ت نیا ل ئوستانی ه ول ردا دوو هندی ت واوی و تاتی سو د تاکسی ه ن.

3. ت نیا ل ئوستانی سل مانیدا 9 ه زار تاکسی زیاتر ل ژمار ی تاکسیانی و تاتی سو د ه ن.

4. برزترین ئی تاکسی ب ه ر ی ک ه زار کس ل ن و ئ و ن و و تانی ئ وروپا دا سو د، ک 1.7، ل کات کدا ب ه ر ی ک ه زار کس ل ه ر می کوردستان 13.5 تاکسی ه ن، وات: ه ر 74 کس (دیار ب مندا ی قوماتکراوی ن و ب شک و لانکیش و) ی ک تاکسیان ب ر د ک و ت، ل ل سو د ه ر 588 کس ی ک تاکسیان ب ر د ک و ت.

5. ک ی ت واوی ژمار ی تاکسیانی شش و تاتی ئ وروپا: سو د، دانمارک، نروژ، فنلاند، بلژیک و ه مان د د کات 53300 تاکسی و ک ی ژمار ی دانیشتووانی ئ و شش و تاتی د کات 54.9 میلی ن کس، ک ن هندی و پتری دانیشتووانی ه ر می کوردستان، ل ه ر می کوردستان 20 ه زار تاکسی زیاتری ل و شش و تاتی و ک ا تدا ی.

6. ه ر ی ک ل ئ مانای 83 میلی ن و فرانسای 67 میلی ن و بریتانیای 66 میلی ن، ک س زل و ت و س د و م ن د و تاتی جیهان، ه ر و ت و ب ت ن هندی ه ر می کوردستان تاکسی تدا نی.

ت واوی ئ و ئامار و ژماران چ ئ نجام کمان د ن د ست:

ئ گ ژمار ی دانیشتووانی ه ر می کوردستان ب س ژمار ی ئ ت مبیلی ه ر مدا د ب ش بکر ن، ه ر 3 کس ی ک دان ئ ت مبیلیان ب ر د ک و ت، ک ئ م ئی ی کی برز و نا پویست.

ت واوی ئ و تاکسیانی کوردستان، ه شتاوی ک ه زار تاکسی، ب برنام و ب ن خش و ب گو دان ژنگ و ش و و ب س ر ش قام و ن و ک هان و ن و شار و نوان شار و شار ک و ئا و دانیی کانی ه ر می کوردستان د خول ن و و دووک و گاز و پیسای و ب ن ب

هه‌وادا و له‌نوو ئاو‌دانیدا به‌او ده‌که‌نوو و به‌گه‌رووی مره‌فیدا ده‌که‌ن، که‌ ده‌بنه‌ هه‌ی سه‌دان نه‌خه‌شی و ده‌ردی کوشنده‌.

زه‌ری ژماره‌ی ئه‌و ماشه‌نه‌نه‌ به‌ تاکسی و نا‌تاکسی و تایه‌ت و نا‌تایه‌ته‌وو، جاده‌ و گه‌گه‌وبانه‌کان وه‌ران ده‌که‌ن و ده‌بنه‌ هه‌کاری په‌سکردنی ژینگه‌ و سه‌دان وه‌وداوی ده‌ته‌زه‌نی له‌به‌ینچه‌وون و به‌ریندا بوونی خه‌که‌.

بوونی ئه‌و هه‌موو ماشه‌نه‌ بارگرانییه‌کی ئه‌بووریه‌ به‌سه‌ر وه‌ته‌وو.

گه‌گه‌ که‌می ژماره‌ی تاکسی له‌ ئه‌وروپا به‌گه‌ته‌وو به‌ زه‌ری و فراوانی و ئه‌سانی ئه‌مرازه‌کانی هه‌توچه‌ و گواسته‌نه‌وو، وه‌که‌ ئه‌ته‌بووس، شه‌مه‌نده‌فه‌ری سه‌ره‌زه‌وی و ژه‌ره‌زه‌وی(مه‌تره‌) و ته‌رامی گشته‌ و ته‌نانه‌ته‌ هه‌نده‌ جار که‌شته‌ و گه‌می(به‌له‌م) یش ده‌گره‌ته‌وو، که‌ هه‌موو قه‌ژبه‌ و گه‌گه‌که‌کی به‌ژه‌ و شه‌ره‌کان و گونده‌ و ئاو‌دانییه‌ گه‌که‌کان و نه‌وان هه‌موو شه‌ره‌ و ئاو‌دانییه‌کان په‌که‌وه‌ گرده‌ده‌ن و ده‌به‌سته‌نه‌وو و به‌ جارکه‌ خه‌که‌که‌کی زه‌ره‌ هه‌ده‌گره‌ و ده‌گو‌زه‌نه‌وو و ده‌سته‌به‌ریشه‌ به‌ هه‌مووان، به‌ نه‌رخه‌کی هه‌ره‌زان و به‌ به‌ جیاوازی، ته‌نانه‌ته‌ به‌ که‌مه‌نده‌مان و خاوه‌ن په‌داویشه‌یه‌ تایه‌ته‌یه‌کانیشه‌، سه‌ره‌ری هه‌موو شه‌ته‌کیشه‌ سه‌لامه‌ته‌ره‌ و به‌ که‌شه‌ته‌ره‌. ئه‌و جه‌ره‌ گواسته‌نه‌وو و هه‌توچه‌ گشته‌یه‌ یا مه‌لییه‌ به‌ ئینگلیزی په‌ی ده‌گوتره‌ (Public transport) و به‌ سه‌ده‌یشه‌ (Kollektivtrafik). گه‌گه‌ زه‌ری تاکسیه‌یه‌ له‌ هه‌ره‌می کوردستان به‌گه‌ته‌وو به‌ نه‌بوونی گواسته‌نه‌وو و هه‌توچه‌ی گشته‌ و مه‌لی، که‌ کاره‌سات و نه‌هامه‌تی و به‌ده‌به‌خته‌ و سه‌چاره‌یه‌که‌، له‌ وه‌ی ژینگه‌ و په‌سی و ناسه‌لامه‌ته‌یه‌وو، به‌ ته‌واوی خا‌ک و خه‌که‌ و سه‌روشته‌ وه‌ته‌ته‌که‌، له‌ به‌ خه‌که‌ هه‌ژاره‌ و نه‌داره‌که‌ ئه‌و کاره‌سات و نه‌هامه‌تی و به‌ده‌به‌خته‌ و سه‌چاره‌یه‌ دوو جاره‌ و دوو هه‌نده‌ی خه‌که‌ گه‌رفانه‌یه‌ و به‌ره‌رس و ده‌سه‌ته‌داره‌که‌یه‌. ده‌سه‌ته‌دار، به‌ره‌رس و گه‌رفانه‌یه‌ و سه‌ره‌مايه‌داران، شه‌وه‌ن و شه‌وازی ژیه‌انه‌ له‌ خه‌که‌ شه‌که‌یه‌که‌ جیاوازه‌. ئه‌وان، ته‌نانه‌ته‌ ژینگه‌ و خه‌راک و چاره‌سه‌ری ته‌ندروستی و ده‌ره‌مان و خوه‌نده‌نگه‌ و هه‌توچه‌ و ئاو و هه‌وا و کاره‌با و هه‌ره‌چی شه‌یه‌نه‌ جیاوازه‌. ئه‌وان به‌به‌ به‌ناو له‌ کوردستان ده‌ژیه‌، له‌ جیه‌انی ئه‌وان جیه‌انه‌کی ده‌که‌یه‌، که‌ هه‌چ له‌ ئه‌ریسته‌کرات و سه‌ره‌مايه‌دارانی ئه‌وروپا و ئه‌مه‌ریکا جیاوازه‌ نیه‌!

ده‌سه‌ته‌ته‌ له‌ هه‌ره‌می کوردستان، سه‌(30) سه‌ته‌ ته‌وه‌ ده‌قه‌ره‌یه‌انه‌ له‌بهنده‌سته‌، ته‌ هه‌نووکه‌ نه‌یه‌انه‌وه‌ ته‌ته‌کی هه‌توچه‌ و گواسته‌نه‌وه‌ی گشته‌ نه‌وه‌ شه‌ره‌ان و نه‌وان شه‌ره‌انه‌ هه‌ره‌م و ده‌ره‌ی هه‌ره‌م دروست به‌که‌ن. ئه‌گه‌ره‌ په‌شه‌ 2003، به‌ سه‌رده‌می ته‌نگانه‌ و که‌شه‌ و ته‌رسی به‌عه‌س و

ناسقامگیری و چی و چی دژمـرن، خـ لـ 2003 وـ تا ئـستا دـکاتـ 18 ساـ! 18 ساـ، ماوـیـکی یـکجار زـرـ بـ دامـزراندن و دروستکردنی تـی پـشکـوتووی هاتوچـی گشتی و میلی و وـلانی ئـ و هـموو تاکسیـ. دـکرا بـ ئـتـبووس دـست پـ بـکن و لـبری هـشتاوـیک هـزار تاکسی، بـ پـنج هـزار ئـتـبووسی گـورـ کـشـی هاتوچـی هـموو دـقـر و قوژبنـکی هـرم و دـری هـرم چارـسـر دـکرا و دـکرـ. وـها کارـک لـنـوان 2003-2011 دـگـیشتـ ئـنجام و لـ 2011 یـشـ و تا ئـمـ، دـکرا کار لـسـر مـترـ و ترام و شـمـندـفـر و ئـوانـ کرابا و تـواوی ئـوانـ دـبوونـ تـکی گـشـسـندوو و پـشکـوتووی هاتوچـی گشتی و میلی.

کارکردن بـ و بـ و بـکارهـنـانی گواستندـوی گشتی و میلی، بـجـگـ لـوی پـویستیـکی نیشتمانیـ و هـمای پـشکـوتن و ژینگـپارـزیـ، مافـکی گشتی خـک و تـواوی هاو نیشتمانـ. هـر لـ سـردـمی ئـیمی پاشایـتی عیراقـ و تا کـتایـ ئـیمی بـعـس و سـددام حوسـین لـ عیراقدا، بـ کوردستانـکـیشیـ و، کاری پـ دـکرا و تـنانـ لـسـردـمی بـعـدا، گـلـک پـشکـوتوویـش بوو، لـ ئیدی دواي نـمانـی بـعـس ئـمانـی لـودـمیـ و دـسـا تـدارن، وـرانـیان کرد و نـیانـهـشت و وـلایان نا، دیار لـ پـناوی بـهـزکردن و کـکـگایـی سـرمایـدار و بازرگانان و کارتـلـکانـی بـنـزین و ئـتـمبیل و بـندـر و کـرتـی تـایبـت، کـ تـواوی ئـوانـ گـرداوی حـیزب و بـرپـرس و دـسـا تـداران و پارـزـری بـرژـ و نـدی یـکـدین. گواستندـوی گشتی، بـجـگـ لـ ئاسانکاری گواستندـوی مـرفـ، پـویستیـکی مـزن و گـرنگـ بـ گـشـندنی ئابووری و گـردانی ئاوـدانـیـکان و خـک و کـمـمـیش پـکـ و. ئـگـر تـکی چـ و پـشکـوتووی هاتوچـ و گواستندـوی گشتی لـ هـر وـاتـکـدا هـبـت، فـرهـنگـی پاراستنی ژینگـ، پیادـیـ، بایسکیل ئاژـتن، زا دـبـت و کـمـکـکی زـر بـ لـشـاغی و پاکژی هـوا و خاک دـکات. ئـمـی ئـستا لـ کوردستان وودـدات و هـیـ، بـجـگـ لـ وـرانـکردنی ژینگـ و تـندروستی و پیسکردنی هـوا، شـتـکی دیکـ نیـ. ئـستا 90% ی دانیشـتـوانـی گـی زـوی، بـ کوردستانـکـی خـیشـمانـ و، لـ ژیانـی ئـزانـیـندا، هـواي پیس و قـقـژ هـدـمـژن، کـ تـندروستیـان وـران دـکات، دیار هـکار سـرـکیـکـیشـی نـبوونی تـی هاتوچـی گشتی و میلیـ.

تـ بـ ئـژدا لـسـر هـر کـژـکی بـندی دـوروبـری سلـمانـی، هـولـر، دهـک، کـلار، هـبـجـ، سـران، انـی، زاخـ، کـفری و 7... بندـی ئـ و باژـانـ دـبینیت ئاسمانـی شار، بـ دووکـکـکی چـ و چـکن و پیس داپـشراوـ. مـرفـ کـ ئـ و دـبینـت، تـدـگات چ هـوايـک هـدـمـژنـت،

چ ما ووێرانییهک ووو دات و دسکات چێند نابینا و نااسته له چارێ سێرکردنی ئه و پرسه.

دسکات، ههندی پارێ به دسگهی که یه خهری وێک په رله مان و په رله مانتاران و ههندی پارێ به که یه ماشه و مبهله و ازاندنه وێ ما و جهی کاری به رپرس و ههندی پارێ و مووچه و دهرما و تایبه تهندی به و زیر و گزیر و جهگهی و زیر و اوێژکار و جهنده را و به به و به ریه گشتیه بندیوار و مهشه خه رانی حیزیه و دسکات و نه دکان خه رج دکهات و ههندی هانی په ریه و به به و به خه ر و ما ووێرانی که رته تایبه ته، وێک م و یه سه رانه و که مپانیای ز به لاهی هاوردنی شه به که که و دهرمانی ساخته و کردنه وێ زانسته و خوهندنه گهی گرانه به یانی به مند و دوه م نه دکان و کردنه وێ نه خه شانه ته تایبه ته قه به یه خه که، دات، ههندی به ته نگ زیانی خه که، زه رینه خه که، هه زارانی خه که، خه که گشتی و شه که و چه نه کانی خواره که م و نه نایه. ئه وێ به خه که، زه رینه خه که، هه زارانی خه که، خه که گشتی و شه که و چه نه کانی خواره که م نه دیکهات، په سه سی په ریه ووه که به گه روودا کردن و قانگدانیه!

18-09-2021

[1] <https://www.rudaw.net/sorani/kurdistan/1409202117>

[2] <https://www.rudaw.net/sorani/kurdistan/2504202114>

[3] <https://www.millettpress.com/Detail.aspx?Jiamre=127619>

[4]

<https://www.westganews.net/dreja.aspx?=hewal&jmara=51762&Jor=1>

https://www.taxiforbundet.se/wp-content/uploads/2018/07/Taxil%C3%A4get-i-europa_2018.pdf

[6]

https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/#_Nyckeltal

7- من به یه ناوی با ژه ریه کانی دیکه ی وێک که رکوو، شنگال، مبه موور، خورما توو، خانه قی، جه له ولا، م نه دلی، به در، زه ربه تییه باشووری

کوردستا نم نـبرد، چون باسـکـ لـمـ هـرمـی کوردستا نـوـیـ.